

**«Όποιος έχει το Χριστό στην καρδιά του,
αλήθεια, έχει όλες τις απολαύσεις της ζωής...».**

Ορθοδοξία / Συνεντεύξεις

Ο Θεολόγος Νικόλαος Λεβέντης συνομιλεί με τον Σεβασμιώτατο
Μητροπολίτη Βρεσθένης κ.κ. Θεόκλητο Κουμαριανό για σύγχρονους
θεολογικούς, κοινωνικούς& εκκλησιαστικούς προβληματισμούς

Σεβασμιώτατε, σας ευχαριστώ πολύ για την παραχώρηση αυτής της συνέντευξης, στο πλαίσιο της οποίας ως προβληματιζόμενος πιστός σκέφτηκα να σας θέσω μία σειρά ερωτημάτων πάνω σε σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα και θεολογικά ζητήματα.

Σεβ.: Ευχαριστώ θερμά για την ευκαιρία που μου δίδετε να επικοινωνήσω μαζί σας και να σχολιάσουμε μαζί ενδιαφέροντα θέματα που απασχολούν σήμερα την εκκλησιαστική και, γενικότερα, την κοινωνική ζωή.

Θα ήθελα, Σεβασμιώτατε, να ξεκινήσουμε τη συζήτησή μας με το ζήτημα της τεχνολογίας, η οποία χαρακτηρίζει την εποχή μας. Η τεχνολογία έχει αλλάξει την προσέγγιση της πίστης; Αν ναι, με ποιο τρόπο;

Σεβ.: Η τεχνολογία συμβάλλει με τον δικό της τρόπο στην προσέγγιση της πίστης. Μεγάλη μερίδα του κόσμου και, κυρίως, η νεολαία χρησιμοποιεί το διαδίκτυο και τις εφαρμογές του. Η τεχνολογία δίνει τη δυνατότητα για έναν σύγχρονο τρόπο επικοινωνίας και αξιοποιείται ήδη, κατά τον καλύτερο δυνατό

τρόπο, από το εκκλησιαστικό σώμα. Ήδη υπάρχουν σε όλες τις Εκκλησίες και τις Ιερές Μητροπόλεις του κόσμου εκατοντάδες ιστοσελίδες, μέσω των οποίων μεταδίδεται ο λόγος του Θεού. Χρειάζεται συστράτευση όλων των κληρικών και ιδίως των νέων, στο σκοπό της μεταλαμπαδεύσεως του ευαγγελικού μηνύματος στους ανθρώπους, με διάφορα μέσα και τρόπους, ακόμα και διά της τεχνολογίας.

Ενισχύει η τεχνολογία τον εγωισμό μας;

Σεβ.: Όταν ο άνθρωπος δεν αναφέρει στον Θεό τα επιτεύγματα του πολιτισμού και τα οικειοποιείται ως προσωπικά του κατορθώματα, τότε σαφέστατα ενισχύει τον εγωισμό του. Το ήθος της Εκκλησίας μας αποτυπώνεται στο «*Τα σα εκ των σων Σοι προσφέρομεν κατά πάντα και δια πάντα*» της Θείας Λειτουργίας. Όλα όσα έχουμε επιτύχει στη ζωή μας δεν είναι μόνο προσωπικά μας κατορθώματα, αλλά συγχρόνως είναι αποτελέσματα της εμπνεύσεως του Αγίου Πνεύματος, της χάριτος του Θεού. Όλα σε Εκείνον τα οφείλομε και γι' αυτό σε Εκείνον τα αναφέρομε ευχαριστιακά.

Η τεχνολογία που ενισχύει τον εγωισμό του ανθρώπου δεν είναι σε θέση να σιγουρέψει κανέναν μας για την αίσια έκβαση των εφαρμογών της επιστήμης στην καθημερινή μας ζωή. Υπάρχει κάτι που διαφεύγει από τα όρια της τεχνικής. Αυτό είναι η ανθρώπινη ελευθερία. Το καίριο, κύριο και ζωτικό αίτημα δεν είναι η πρόοδος, η ευημερία, η ανάπτυξη, η ποσοτική αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος ή η βελτίωση των βιοτικών όρων της καθημερινότητας, αλλά είναι η ποιότητα της ζωής μας, η ελευθερία και η ανθρωπιά, δηλαδή η βιωσιμότητα του βίου μας. Κι αυτό που στερείται η τεχνολογία είναι η διασφάλιση της ελευθερίας του ανθρώπου, η κατοχύρωση της ανθρωπιάς του, η εγγύηση της ποιότητας της ζωής του • με δύο λόγια, η νοηματοδότηση της ανθρώπινης ύπαρξης.

Αντιλαμβάνομαι, Σεβασμιώτατε, ότι καταφάσκετε τη συνετή χρήση της επιστήμης στην καθημερινότητά μας. Υπάρχει κίνδυνος να εκπέσει η επιστήμη σε ψευδοεπιστήμη;

Σεβ.: Ναι. Όταν παύει να διακονεί και να υπηρετεί με ανιδιοτέλεια και αγάπη τις ανάγκες του ανθρώπου.

Επιστρέφοντας στο θέμα της τεχνολογίας, αναφερθήκατε στην ύπαρξη ιστοσελίδων ενοριών και Μητροπόλεων. Έχετε στο νου σας κάποιους συγκεκριμένους τρόπους χρήσης των νέων τεχνολογιών και του διαδικτύου από την Εκκλησία;

Σεβ.: Ήδη η Εκκλησία χρησιμοποιεί το διαδίκτυο, μέσα από το οποίο διά των ιστοσελίδων προβάλλονται τα Ορθόδοξα Πατριαρχεία, οι Ιερές Μητροπόλεις, οι

ία τους, η διοικητική τους διάρθρωση, τα πνευματικό, ποιμαντικό, πολιτιστικό και

Μέσα σ' αυτές ο χρήστης δύναται να

βρει ενδιαφέρουσες πληροφορίες για την καθημερινή του πραγματικότητα και τις ανάγκες του, όπως π.χ. όταν αναζητά τον τρόπο να επισκεφθεί έναν Ναό ή ένα Μοναστήρι και δεν γνωρίζει πώς θα φθάσει εκεί, τότε τελούνται οι Ακολουθίες και ποιες ώρες οι Μονές δέχονται προσκυνητές, ή όταν πρόκειται να τηρήσει τις απαραίτητες διαδικασίες για να τελέσει τα μυστήρια του γάμου και της βαπτίσεως και άλλα παρόμοια. Πρόκειται για μία συγκροτημένη υπηρεσία πληροφοριών, ένα ηλεκτρονικό κέντρο ενημέρωσης πολιτών -τόσον σε κεντρικό όσον και σε περιφερειακό επίπεδο διοίκησης της Εκκλησίας- με στοιχεία, τα οποία ενδιαφέρουν τον σύγχρονο άνθρωπο, ο οποίος δεν έχει στη διάθεσή του πολύ χρόνο για χρονοβόρες διαδικασίες αναζήτησης.

Έπειτα, στις ιστοσελίδες αυτές ο επισκέπτης μπορεί να διαβάσει την επίσημη άποψη της Εκκλησίας για τρέχοντα ζητήματα, που σχεδόν καθημερινά αναφύονται και, δυστυχώς, ορισμένες φορές οι πιστοί ενημερώνονται ανεύθυνα και επιπόλαια από κάποιους θεολόγους -κληρικούς και λαϊκούς- από τα παράθυρα των τηλεοράσεων, που μάλλον αρνητικές υπηρεσίες προσφέρουν.

Σε ενοριακό επίπεδο, οι ιστοσελίδες πρέπει να προβάλλουν το έργο της ενορίας. Η

παρουσίαση και προβολή του κοινωνικού και φιλανθρωπικού έργου της Εκκλησίας, όχι ως διάθεση ικανοποίησης του κενού αισθήματος της αυτοπροβολής, αλλά ως μαρτυρία της αγάπης που σαρκώνεται σε φιλόθεα έργα, δίνει μια ικανοποιητική απάντηση στο ερώτημα πολλών καλοπροαίρετων αλλά και κακοπροαίρετων, που μόνο σκιές είναι σε θέση να δουν: «Τι κάνει σήμερα η Εκκλησία;». Η παρουσίαση του φιλανθρωπικού έργου πρέπει να συνοδεύεται από αξιόπιστα στοιχεία, φωτογραφικό υλικό και, κυρίως, από την υπενθύμιση ότι το έργο αυτό αφ' ενός μεν είναι καθήκον και υποχρέωσή μας προς τους ελάχιστους αδελφούς μας, και αφ' ετέρου πως δεν είναι ξένο, ανήκει σε όλους μας, γιατί γίνεται από όλους μας. Συνεπώς, ο καθένας μπορεί και πρέπει να βοηθήσει. Στις ιστοσελίδες μας είναι απαραίτητο να διασαφηνίζονται οι τρόποι με τους οποίους μπορεί κάποιος να προσφέρει εθελοντική εργασία, να περιλαμβάνονται ακόμη και δηλώσεις συμμετοχής.

Ο τομέας της Κατηχήσεως είναι αυτός στον οποίο ως Εκκλησία έχουμε να κάνουμε τη διαφορά, να δώσουμε το δικό μας ξεχωριστό στίγμα, όσον αφορά στα θεολογικά γράμματα, στην πνευματική οικοδομή και μελέτη. Κείμενα, εικόνες, στοιχεία του εκκλησιαστικού μας πολιτισμού, η εθνική και εκκλησιαστική μας ιστορία, μελωδήματα, βιβλιογραφικές αναφορές, παρουσίαση βιβλίων, μνημείων, μουσείων και γενικά όλα εκείνα που φανερώνουν πως τελικά η Εκκλησία δεν παρακάμπτει τις προκλήσεις του Διαδικτύου, αλλά «πολυμερώς και πολυτρόπως» ευαγγελίζεται την αποκάλυψη της αλήθειας του Θεού για τον άνθρωπο και τη δημιουργία.

Σημειώνω, επιπλέον, την αναγκαιότητα συνεχούς εμπλουτισμού των ήδη υπάρχουσών Ηλεκτρονικών Βιβλιοθηκών. Ακόμη, την ανάγκη δημιουργίας ενός Ταμείου Πολιτισμού, στην πραγματικότητα ενός ηλεκτρονικού αρχείου, που θα περιλαμβάνει κείμενα, εικόνες, ηχητικά ντοκουμέντα και ντοκιμαντέρ, που αφορούν στην πολιτιστική μας κληρονομιά (μοναστήρια, εικόνες, βυζαντινή μουσική, έθιμα), την Ορθόδοξη λατρεία και την Ορθόδοξη κατήχηση. Εδώ θα πρέπει να βοηθήσουν όλες οι Ιερές Μητροπόλεις, με την παροχή υλικού που κυριολεκτικά υπάρχει άφθονο σε όλα σημεία της πατρίδας μας.

Ο ευρύς χώρος των νεανικών δραστηριοτήτων, που δημιουργεί η πληροφορική μπορεί και πρέπει να μας δώσει τη δυνατότητα παρουσίασης θεμάτων που ενδιαφέρουν τις ηλικίες αυτές, πρωτότυπων κατηχητικών μαθημάτων και διηγήσεων, απαντήσεων στις αναζητήσεις της εφηβείας, παιδικά προγράμματα εισαγωγής στην Ορθόδοξη πίστη. Ακόμα, την παρουσίαση θεμάτων για φοιτητές και νέους εργαζόμενους, την παρέμβαση της Εκκλησίας στο πρόβλημα της ανεργίας -π.χ. θα μπορούσαμε να σκεφθούμε τη δημιουργία ενός ηλεκτρονικού

γραφείου ευρέσεως εργασίας. Δεύτερον για τη σύγχρονη οικογένεια. Σήμερα που η οικογένεια δεν διέρχεται απλώς κρίση, αλλά είναι η κρίση, καλούμαστε -στα πλαίσια πάντα της ποιμαντικής μέριμνάς μας- να σκεφθούμε και να παρουσιάσουμε κείμενα, σχόλια, ερωτήσεις και απαντήσεις, συμβουλευτικούς οδηγούς και εγχειρίδια για τη σύγχρονη οικογένεια και τα προβλήματά της. Η ιδέα της «ανοιχτής γραμμής επικοινωνίας» τόσο για θέματα εφήβων και νέων όσο και για προβλήματα της οικογένειας μπορεί εδώ να έχει ουσιαστική θέση.

Πολύ σημαντική βοήθεια μπορεί και πρέπει να προσφερθεί στα στελέχη του κατηχητικού έργου της Εκκλησίας μας, με την παροχή κατάλληλου υλικού, το οποίο μπορεί να συγκεντρωθεί από τις επί μέρους πολύ φιλότιμες προσπάθειες που έχουν μέχρι σήμερα καταβληθεί, μέχρι τουλάχιστον την έκδοση νέων κατηχητικών βοηθημάτων, μια απαίτηση των κατηχητών που ακούγεται εδώ και αρκετά χρόνια, και είναι νομίζω μια δίκαιη απαίτηση.

Σχετική με τα ανωτέρω είναι και η πρόταση για παροχή κατάλληλης βοήθειας στους δασκάλους και στους θεολόγους καθηγητές, σε όσους έχουν το ζήλο και τη φιλότιμη διάθεση να προσφέρουν -με σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους- τις αλήθειες της πίστεώς μας στους μαθητές. Πολύ θα διευκόλυνε το δύσκολο έργο των εκπαιδευτικών η καταχώρηση υλικού για μαθήματα, κυρίως, δογματικής, λειτουργικής και εκκλησιαστικής τέχνης, η ενημέρωση γύρω από τα νεανικά προγράμματα των ενοριών, η ιστορία των Μοναστηριών μας, καθώς και των εθνικών και τοπικών μουσείων. Σημαντική παράμετρος είναι και η πληροφόρηση σε θέματα θεολογικών σπουδών, καθώς όλοι ξέρουμε πως δεν γίνεται κανείς θεολόγος αποφοιτώντας απλώς από ένα Πανεπιστήμιο, αλλά χρειάζεται διαρκής και εντατική επιμόρφωση. Πολλές φορές δάσκαλοι και θεολόγοι αντιμετωπίζουν δύσκολες έως και προκλητικές ερωτήσεις των μαθητών σε θέματα επικαιρότητας.

[page_end]

Καινοτόμες και ρεαλιστικές προτάσεις σας. Επιτρέπουν στην Εκκλησία να προσεγγίσει τον άνθρωπο και να διευκολύνει την καθημερινότητά του. Αλήθεια, εγκρίνει η Εκκλησία μας την απόλαυση της ζωής ή μήπως δαιμονοποιεί οτιδήποτε σχετίζεται με την απόλαυση;

Σεβ.: Η Εκκλησία δεν δαιμονοποιεί, αλλά αντίθετα προσφέρει στον κάθε άνθρωπο τη χάρη του Θεού ως ευλογία και ως χαρά με την προοπτική της αιωνιότητας. Είναι παρατηρημένο ότι ο άνθρωπος της εποχής μας, πιο πολύ από τις παλαιότερες εποχές, αναζητά την ευχαρίστηση, την απόλαυση, τη χαρά, όχι μόνο σε υλικό επίπεδο, αλλά και σε ψυχικό και σε πνευματικό επίπεδο. Αναζητά, δηλαδή, την απόλαυση στα φαγητά, στη σεξουαλικότητα, στις ανέσεις, όπως και στις

σχέσεις, στη θέαση, στην ακρόαση, σε καθετί που τον κάνει «να νιώθει ωραία». Ακόμα και «οι πνευματικοί άνθρωποι», που, τέλος πάντων, δεν είναι «σαρκικοί» και «δεν κινούνται σε χαμηλό επίπεδο», θέλουν αυτό που κάνουν -προσευχή, εκκλησιασμό, μελέτη, ελεημοσύνη και άλλα- να καταλήγει στη χάρη, στην ηρεμία, στην ειρήνη, στη χαρά. Να έχει, δηλαδή, απόλαυση.

Η αναζήτηση αυτή είναι στη φύση μας, πράγμα που παρατηρείται από τη βρεφική ηλικία. Ποιος μπορεί να πει πως δεν θέλει ή δεν απολαμβάνει την απόλαυση; Όμως, ξέρουμε πως η ζωή έχει και πόνο, κάποτε οριακό για την ύπαρξη, θλίψη και απογοήτευση, έντονα αρνητικά βιώματα. Πώς συνδυάζεται η απόλαυση, κυρίως η πνευματική, με τον πόνο; Μάλιστα, πώς εξηγείται το «ήλθε δια του σταυρού χαρά εν όλω τω κόσμω»;

Για έναν αληθινό Χριστιανό η σημασία της όποιας απόλαυσης κρύβεται στο πρόσωπο του Χριστού. Καθετί που μας χωρίζει από Αυτόν είναι αμαρτία, αστοχία, λάθος. Σημειώνει ο ιερός Αυγουστίνος: *«Το δικό μου αμάρτημα ήταν που αναζητούσα τις απολαύσεις, τα μεγαλεία και τις αλήθειες όχι σ' Εκείνον, αλλά στα πλάσματά του, δηλαδή στον εαυτό μου και στους άλλους συνανθρώπους μου».*

Χρειάζεται να εξετάζουμε κατά καιρούς τις κινήσεις της καρδιάς μας αν στρέφονται σ' Εκείνον ή στα δώρα Του, αν θέλουμε τον Χριστό ή τον χριστιανισμό-ιδεολογία, κατά τον π. Αλέξανδρο Σμέμαν. Όποιος έχει τον Χριστό στην καρδιά του, αλήθεια, έχει όλες τις απολαύσεις της ζωής. Ή καλύτερα, απολαμβάνει πιο δυναμικά όλες τις απολαύσεις, αφού προέρχονται ως δώρα από Εκείνον. Βλέποντας έτσι τα πράγματα, δεν διαχωρίζουμε τη ζωή με τις χαρές της από τον Θεάνθρωπο Κύριο, που, με την ενανθρώπησή Του αγίασε κάθε ανθρώπινη απόλαυση, και με την Ανάστασή Του, της έδωσε προοπτική αφθαρσίας και

αιωνιότητας.

Η σύνδεσή μας με τον Θεάνθρωπο Χριστό συνεπάγεται και αποδοχή της λεγόμενης εκκλησιαστικής παραδόσεως; Η Εκκλησία μας κατηγορείται κάποιες φορές ότι έχει βαπτίσει «παράδοση» ό,τι δεν επιθυμεί να αλλάξει. Μήπως όντως πρόκειται για απλή «συντήρηση» του παρελθόντος και αποφυγή εκκλησιαστικής ανανέωσης;

Σεβ.: Εγώ θα σας αντιστρέψω την ερώτηση: Ποια είναι η αλλαγή που χρειάζεται να γίνει στην Εκκλησία όταν ο Ιδρυτής της λέγει: «*Ιδού καινά ποιώ τα πάντα*»; Ποια αλλαγή θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερη από τη νίκη του Αναστάσιου Χριστού κατά θανάτου -δηλαδή από τη λύση του κατεξοχόν υπαρξιακού προβλήματος του ανθρώπου;

Η Παράδοση δεν είναι μία λογική διδασκαλία και μερικές συνήθειες, τα ήθη και τα έθιμα. Ο Χριστός είναι η Παρακαταθήκη την οποία παραδίδει η Εκκλησία διά της Ιεραρχίας διά μέσου των αιώνων «κατά την θεία Ευχαριστία στους Επισκόπους και τους Πρεσβυτέρους κατά την ημέρα της χειροτονίας τους, ώστε δια των Επισκόπων και Πρεσβυτέρων να φυλαχθεί και μεταδοθεί προς αγιασμό και θέωση των πιστών. Όμως, Αυτός ο ίδιος ο Χριστός φυλάττει, μεταδίδει και παραδίδει την Παρακαταθήκη, δηλαδή τον Εαυτό Του, με τους φίλους Του». Όποιος αποκόπτεται από την Εκκλησία «παύει να είναι φορέας της Παρακαταθήκης», σημειώνει ο π. Ιωάννης Ρωμανίδης.

Το ότι ο Χριστός είναι η Παρακαταθήκη-Παράδοση φαίνεται από ένα γεγονός που γίνεται στην χειροτονία του Πρεσβυτέρου. Είναι γνωστόν, ότι η χειροτονία του Πρεσβυτέρου, όπως και η χειροτονία του Επισκόπου και του Διακόνου, δεν είναι ένα ατομικό γεγονός, γι' αυτό και τελείται κατά την διάρκεια της θείας Ευχαριστίας, που είναι η αληθινή πράξη της Εκκλησίας. Μετά τη χειροτονία και μετά τη μεταβολή του άρτου και του οίνου σε Σώμα και Αίμα Χριστού, ο Αρχιερέυς δίνει στον νεοχειροτονηθέντα Πρεσβύτερο τον ήδη καθαγιασμένο Άρτο, αυτόν τον ίδιο τον Χριστό, και του λέγει: «Λάβε την παρακαταθήκην ταύτην και φύλαξον αυτήν έως της δευτέρας παρουσίας του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, ότε παρ' αυτού μέλλεις απαιτείσθαι αυτήν».

Μήπως έχουν αδικηθεί οι γυναίκες, στο πέρασμα του χρόνου, λόγω της εκκλησιαστικής μας παραδόσεως;

Σεβ.: Ο Χριστός εξύψωσε την υποτιμημένη από κάθε άποψη γυναίκα της εποχής Του και της έδωσε θέση τιμής και σεβασμού στο πρόσωπο της Παναγίας μας. Η Παναγία αποτελεί το ύψιστο δημιούργημα του Θεού, αφού είναι ανώτερη από όλη τη θαυμαστή κτιστή δημιουργία που μπορεί κανείς να παρατηρήσει τόσο στη γη όσο και στο απώτερο σύμπαν, αλλά και από όλους μαζί τους υπόλοιπους Αγίους της Εκκλησίας, ακόμα και από τις Αγγελικές Δυνάμεις. Δηλαδή, μία Γυναίκα ξεπέρασε σε αξία ακόμα και τις δυνάμεις της άυλης κτίσης. Το μεγαλείο της Παναγίας ο μόνος λόγος που μπορεί να το προσεγγίσει και να το αποτυπώσει όσο το δυνατόν καλύτερα είναι εκείνος του Αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού, ο οποίος Της προσδίδει τα δευτερεία της Αγίας Τριάδος, χαρακτηρίζοντάς Την «Θεό μετά τον Θεό». Ό,τι και να αναφερθεί επιπλέον επί του θέματος είναι περιττό, αφού από μόνη της η ύπαρξη της Θεοτόκου είναι υπέρ αρκετή για να φανεί πως ο Χριστιανισμός δεν υποβιβάζει την αξία της γυναίκας.

Τι μας διδάσκει ο βίος της Θεοτόκου; Γιατί, συχνά, αντιπαρά τίθεται η Παναγία με την Εύα;

Σεβ.: Μας διδάσκει την ολόθυμη και εκούσια αυτοπαράδοση στο θέλημα του Θεού. Την ταπείνωση και την εκκωφαντική σιωπή, ώστε μέσα από αυτά να φανερωθεί και να σαρκωθεί ο Λόγος του Θεού στον κόσμο και στην καρδιά του κάθε ανθρώπου. Η Παναγία είναι η πλέον αφανής και σιωπώσα μέσα στην Αγία Γραφή, διδάσκοντάς μας ότι μόνο όταν γίνουμε αφανείς, σιωπώντας και προσευχόμενοι καρδιακά με τα μοναδικά λόγια «ιδού η δούλη [ή ο δούλος] Κυρίου γένοιτό μοι κατά το ρήμα σου», τότε γινόμαστε ουσιαστικοί, διότι τότε ευρίσκουμε τα πάντα, ευρίσκουμε το Χριστό που είναι «τα πάντα εν πάσι», ευρίσκουμε το φως και την ελπίδα του κόσμου. Η Παναγία εξαιτίας της ταπείνωσης, της προσευχής της, της σιωπής της, της υπακοής της έγινε η Μητέρα όλου του κόσμου, η Μητέρα των ταλαιπωρημένων, των ορφανών, των αμαρτωλών, η σύντροφος των μοναχών, έγινε το πρότυπο του κάθε ανθρώπου, το πρότυπο της αληθινής γυναίκας που μέσα στη μητρική της αγκαλιά περιθάλλει, σκεπάζει, συμπάσχει, παρηγορεί, συγχωρεί. Στην Παναγία ευρίσκουμε την πληρότητα της ζωής, διότι εκείνη γέννησε την όντως Ζωή. Αν ακολουθήσουμε το ήθος της Παναγίας, τότε και εμείς θα γίνουμε σκέπη, παρηγορία, ελπίδα και φως για τους άλλους.

Ο άγιος Ειρηναίος Λουγδούνου, στη θεολογία του «περί ανακεφαλαιώσεως των πάντων», αντιπαράβάλλει την πρώτη Εύα με την Παρθένο Μαρία ως δεύτερη Εύα. Η Παναγία, ως δεύτερη Εύα, συνεργεί στην ανακεφαλαίωση των πάντων στο πρόσωπο του Υιού της. Το σχήμα παρακοή-υπακοή χρησιμοποιείται στον παραλληλισμό Εύας και Παναγίας: «οὕτω δέ καί ὁ τῆς Εὐας τῆς παρακοῆς δεσμός λύσιν ἔλαβε διά τῆς ὑπακοῆς τῆς Μαρίας· ὅπερ γάρ ἔδησεν ἡ παρθένος Εὐα διά τῆς ἀπειθείας, τοῦτο ἡ παρθένος Μαρία ἔλυσε διά τῆς πίστεως» (Άγ. Εἰρηναίου, Ἐλεγχος, 4, 5, 3-4, PG 985 BC-986A).

Η Εύα, όπως ακριβώς και ο Αδάμ, δεν σεβάστηκε την εντολή του Θεού και παρήκουσε. Η Μαρία με την υπακοή της στην κλήση του Θεού γίνεται η δεύτερη Εύα. Η πρώτη Εύα παρασύρθηκε από τον διάβολο, η δεύτερη υπάκουσε στη φωνή του αγγέλου. Η ασύνετη συμπεριφορά της πρώτης Εύας επέτρεψε την είσοδο του θανάτου στην ανθρώπινη φύση, ενώ η συμπεριφορά της δεύτερης αποτέλεσε ανάχωμα και επέτρεψε τη νίκη κατά του θανάτου. Η ανθρώπινη, δηλαδή, φύση έχασε την αυθεντική της ζωή από την παρακοή μίας γυναίκας. Ξαναβρίσκει, όμως, την αληθινή ζωή, χάρη στην υπακοή της Παρθένου Μαρίας, ως νέας ζωής. Η Παρθένος Μαρία κατ' αναλογία με τον δεύτερο Αδάμ, αποκαθιστά την πρώτη Εύα, όπως δηλαδή ο Χριστός αποκατέστησε στο πρόσωπό Του τον πρώτο Αδάμ και ολόκληρο το ανθρώπινο γένος.

[page_end]

Την ίδια ημέρα με την εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου τιμάται και η μνήμη του παιδομάρτυρα ιερόπαιδος Ταρσιζίου. Δεδομένου ότι η πραγματικότητα της εποχής μας διαφέρει από το συγκείμενο στο οποίο έζησαν η Παναγία, ο Άγιος Ταρσίζιος και πολλοί άγιοι και αγίες της Εκκλησίας, αναρωτιέμαι: πόσο εύκολο είναι οι άνθρωποι στις μέρες μας, ιδίως οι νέοι, να συνδεθούν μαζί τους και να αντλήσουν από τη ζωή τους, ώστε να βοηθηθούν στον δικό τους αγώνα;

Σεβ.: Μακάρι οι νέοι μας σήμερα να είχαν ως πρότυπα την Παναγία ή τους αγίους μας, όπως τον Άγιο Ταρσίζιο, την Αγία Παρασκευή, τον Άγιο Γεώργιο, τον Άγιο Δημήτριο, τον Άγιο Κήρυκο και τόσους άλλους νέους που θυσίασαν τη ζωή τους για την αγάπη τους στον Χριστό και τον συνάνθρωπο.

Η λέξη «άγιος» ή «αγιότητα» παραπέμπει σε κάτι εντελώς άσχετο και ξένο προς την εποχή μας, προς τον πολιτισμό και τις αναζητήσεις του συγχρόνου ανθρώπου. Ποιος από τους γονείς της εποχής μας φιλοδοξεί να κάνει τα παιδιά του «αγίους»; Ποιο από τα σχολεία μας και τα εκπαιδευτικά μας προγράμματα καλλιεργούν την αγιότητα ή την προβάλλουν ως όραμα και πρότυπο; Ο «επιτυχημένος» άνθρωπος της εποχής μας, το ιδανικό της σύγχρονης παιδείας και του πολιτισμού μας, δεν είναι ούτε κατά διάνοια ο «καλός κι αγαθός» των κλασικών χρόνων. Είναι εκείνος που εξασφαλίζει χρήματα, ανέσεις και κοινωνική προβολή -αυτό θέλουν οι γονείς από τα παιδιά τους, σ' αυτό κυρίως αποβλέπουν τα εκπαιδευτικά μας συστήματα, αυτό καλλιεργούν τα μέσα επικοινωνίας, αυτό ονειρεύεται η πλειονότητα των νέων μας.

Η αγιότητα αποτελεί ένα «λησμονημένο όραμα». Σήμερα έχουν μείνει μόνο τα

ονόματα των αγίων μας, και αυτά «κουτσουρεμένα» και αλλοιωμένα επί το ξενικώτερον, ενώ οι άνθρωποι προτιμούν πλέον να γιορτάζουν, όχι τις μνήμες των αγίων τους, μα τα δικά τους προσωπικά γενέθλια. Σε μια τέτοια εποχή τι να πει κανείς για την αγιότητα;

Η προσπάθεια θα πρέπει να ξεκινήσει μέσα από την οικογένεια και την ενορία. Μέσα από την επανακατήχηση και τον επανευαγγελισμό των γονέων πρώτα, αλλά και των παιδιών. Έρχεται σήμερα να αναλάβει κάποιος τον ιερό ρόλο του αναδόχου και το μόνο που θεωρεί ως καθήκον του μετά τη βάπτισή του να είναι να τον κοινωνήσει τρεις Κυριακές και να του αγοράζει ρούχα και παιχνίδια στις μεγάλες γιορτές. Σ' όλα αυτά πού είναι η κατήχηση του νεοφωτίστου στη χριστιανική ζωή; Πουθενά απολύτως. Όμως, ο ανάδοχος στη ζωή της Εκκλησίας, σύμφωνα με τον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, είναι ουσιαστικά ο κυρίως υπεύθυνος για την κατήχηση του νεοφωτίστου και για την πνευματική του πορεία εφ' όρου ζωής. Η Εκκλησία μας οφείλει να επαναδραστηριοποιηθεί στο θέμα της κατηχήσεως και να προβάλλει τα πρότυπα των αγίων υπογραμμίζοντας ότι άγιος δεν είναι ο αναμάρτητος, αλλά εκείνος που μέσα στην αμαρτωλότητά του αναζητά τον Θεό προκειμένου να νοηματοδοτήσει τη ζωή του.

Αναφερθήκατε στη σύγχρονη οικογένεια. Τι θα είχατε να σχολιάσετε σχετικά με το πρόσφατα επανακάμψαν ζήτημα των ομόφυλων ζευγαριών; Θεωρείται ότι η εισαγωγή ενός πιστού στην Εκκλησία μέσω του βαπτίσματος θα πρέπει να εξαρτάται από την προέλευσή του από παραδοσιακή ή μη παραδοσιακή οικογένεια;

Σεβ.: Ασφαλώς κάθε άνθρωπος είναι μια μοναδική και ανεπανάληπτη προσωπικότητα, αλλά και ταυτόχρονα παιδί του Θεού. Σε κανέναν δεν μπορούμε να στερήσουμε, εφόσον το επιθυμεί ο ίδιος, ή κατόπιν συγκαταθέσεως των κηδεμόνων αν είναι βρέφος ή ανήλικος, το δικαίωμα να βαπτισθεί και να γίνει μέλος της Εκκλησίας του Χριστού. Ωστόσο, επειδή μνημονεύετε μια ειδική περίπτωση, στην οποία τα πράγματα είναι σύνθετα και όχι τόσο απλά, νομίζω ότι η Εκκλησία μας θα πρέπει διά της Ιεράς Συνόδου να αποφανθεί περί του ζητήματος και να δώσει οδηγίες στους λειτουργούς της και εμείς να σεβαστούμε και να ακολουθήσουμε την απόφασή της αυτή. Και εξηγώ τι εννοώ όταν λέω ότι τα πράγματα είναι σύνθετα. Σε περίπτωση βαπτίσεως οιαδήποτε ανηλίκου τέκνου θα πρέπει να συγκατατεθούν οι γονείς του, τους οποίους αναγνωρίζουμε ως οικογένειά του. Όμως, σε καμία περίπτωση, ένα ομόφυλο ζευγάρι δεν μπορεί να αναγνωριστεί από την Εκκλησία μας ως οικογένεια. Και νομίζω ότι στη χώρα μας ακόμα και η Πολιτεία δεν έχει, ακόμα τουλάχιστον επισήμως, αναγνωρίσει τέτοιου τύπου οικογένεια ούτε επιτρέπει την υιοθεσία τέκνων από ομόφυλα ζευγάρια.

Ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο «*άρσεν και θήλυ*» και τους ευλόγησε, ώστε να αποτελέσουν τον κεντρικό πυρήνα της οικογένειας. Οτιδήποτε άλλο αποτελεί μία παρά φύση κατάσταση, η οποία είναι εκτροπή από τα παραδοσιακά θέσμιμα της κοινωνίας και της Εκκλησίας περί γάμου και οικογένειας. Βέβαια, η Εκκλησία αντιμετωπίζει πάντοτε με πνεύμα φιλανθρωπίας και αγάπης τον κάθε άνθρωπο ως πρόσωπο, αρκεί και η άλλη πλευρά να επιδεικνύει διάθεση αλλαγής και μετανοίας.

Θα μπορούσατε να μας πείτε λίγα λόγια για το μυστήριο του Βαπτίσματος, τη θεολογία του και τις προϋποθέσεις συμμετοχής σ' αυτό;

Το Βάπτισμα είναι το βασικό Μυστήριο της Εκκλησίας μας, διά του οποίου ο άνθρωπος ενώνεται με τον Χριστό και γίνεται μέλος του Τιμίου Σώματός του. Στην Καινή Διαθήκη ονομάζεται «*λουτρόν παλιγγενεσίας και ανακαινώσεως Πνεύματος Αγίου*» (Τίτ. 3, 5). Ειδικότερα, οι Πατέρες της Εκκλησίας έχουν δώσει πολλές ονομασίες, οι οποίες διατυπώνουν τη σημασία του Βαπτίσματος. Ο Μέγας Βασίλειος ονομάζει το βάπτισμα «*παλιγγενεσία ψυχῆς, ἔνδυμα φωτεινόν... ὄχημα πρὸς οὐρανόν... υιοθεσίας χάρισμα*» (PG 31, 433).

Την αναγκαιότητα του Βαπτίσματος υπογραμμίζουν οι θεοφόροι Πατέρες της Εκκλησίας σε πολλά συγγράμματά τους. Ο Ιερός Χρυσόστομος λέγει: «*Τάφος ἐστίκαίἀνάστασιςτό βάπτισμα, συνθάπτεται γάρ ὁ παλαιὸς ἄνθρωποςτῆἁμαρτίακαίἀνίσταται ὁ νέος ὁ ἀνακαινούμενος κατ' εἰκόνατοῦκτίσαντος*» (Ε.Π.Ε. 30, 368).

Κύριο ρόλο στο Μυστήριο, εκτός από τον υποψήφιο διά το Βάπτισμα, έχει ο ανάδοχος, ο οποίος χαρακτηρίζεται πλέον ως πνευματικός πατέρας (ή πνευματική μητέρα), όπως τον αποκαλεί ο ιερός Χρυσόστομος. Έχουν χρέος οι ανάδοχοι, υπογραμμίζει ο ίδιος, «*πολλήντῆνἀγρυπνίανἐνδείκνυσθαι... (πρὸς τοὺς ἀναδεκτοὺς) παραινούντεςκαί συμβουλεύοντες, διορθοῦντες, πατρικὴνφιλοστοργίανἐπιδεικνύμενοι*» (Ἰω. Χρυσόστομου, Κατήχησις Β', κεφ. 15, SC 15, 142). Αναλαμβάνει δηλαδή την κατήχηση του νεοφωτίστου στην πίστη της Εκκλησίας και μεριμνά για την πνευματική του πρόοδο συνεργαζόμενος με τους βιολογικούς γονεῖς του.

Ο Θεός ενδιαφέρεται για το σε ποια θρησκεία ανήκουμε; Διαφέρουν οι προϋποθέσεις σωτηρίας μεταξύ Χριστιανών και πιστών άλλων θρησκευτικών διδασκαλιών;

Σεβ.: Ο Θεός θέλει ὅλοι οι ἄνθρωποι να σωθούν ανεξαρτήτως οποιασδήποτε διακρίσεως, ακόμα και θρησκείας. Γι' αυτό, το μόνο που ζητάει από εμάς είναι η καρδιακή συγκατάνευσή μας στην πρόσκλησή Του για τη Βασιλεία Του. Όλα τα άλλα, η πίστη, οι αρετές, η σωτηρία, η αγιότητα θα έλθουν ως θεία δωρήματα, καθώς δεν αποτελούν καρπούς μιας προσωπικής ή εγωιστικής κατάκτησης.

Ποιος κυριαρχεί στη συνείδηση των πιστών: ο φόβος του Θεού ή ο φόβος του Αντίχριστου;

Σεβ.: Σήμερα γίνεται πολύς λόγος για τα έσχατα, ότι βρισκόμαστε στην εποχή του Αντιχρίστου, ότι ο κόσμος οδεύει στην καταστροφή. Όμως, οι Γεροντάδες μας έρχονται μέσα από την πνευματική τους εμπειρία να μας ανατρέψουν αυτή την κοσμική και δαιμονιώδη λογική. Λέγει ο μακαριστός άγιος Γέροντας Αιμιλιανός ο Σιμωνοπετρίτης ότι πρέπει να αφήσουμε τον Αντίχριστο και να φροντίσουμε να έχουμε μία ζωντανή σχέση με το Χριστό. Να ελπίζουμε στον Χριστό, να ποθούμε τον Χριστό. Να λέμε: «*ναι, είμαι άσωτος, αμαρτωλός. Παρά τα χάλια μου, όμως, ελπίζω στη χάρη και τη δύναμη του Κυρίου*». Εξάλλου, μας το λέει ο Απόστολος Παύλος ότι όπου επλεόνασε η αμαρτία υπερπερισεύει η χάρη του Θεού. Όπου δοκιμάζεται ο κόσμος από καταστροφές, πολέμους, αντιχρίστους, εκεί είναι εγγύς ο Θεός, έτοιμος να σώσει την κάθε ψυχή που είναι δεκτική του ελέους και της

αγάπης Του.

[page_end]

Είναι η πίστη αποκούμπι για τις φοβικές προσωπικότητες;

Σεβ.: Η αληθινή πίστη δεν μπορεί να είναι αποκούμπι κανενός. Η πίστη δεν είναι κάποιο ιδεολόγημα ή σύστημα θρησκευτικών θεωριών που θα πρέπει να αποδεχθεί κάποιος διανοητικά. Η πίστη στον Χριστό είναι βίωμα, είναι τρόπος ζωής, είναι εμπειρία της προσωπικής μας σχέσης με τον Χριστό. Η πίστη είναι η εσωτερική συνειδητοποίηση και συναίσθηση της αμαρτωλότητάς μας και, συγχρόνως, το άφημά μας στα χέρια και το θέλημα Εκείνου. «Γεννηθήτω το θέλημά σου» λέμε στο Θεό και Τον καλούμε να γίνει Εκείνος ο οδηγός της ταλαίπωρης ζωής μας. Εκείνος που φοβάται δεν μπορεί να αγαπήσει, δεν μπορεί να πιστέψει πραγματικά, παρά μόνο στον εαυτό του. **Ο φόβος είναι αποτέλεσμα της πτώσης του ανθρώπου στην αμαρτία. Αυτή του άνοιξε τη δίοδο για κάθε είδους φόβο στη ζωή του και, άρα, για την τραγικότητα της επί γης πορείας του.** Θεοποιεί το εγώ του, τις επιθυμίες του, τις αμφισβητήσεις του. Παραμένει στους φόβους και τις ανασφάλειές του και με βάση αυτά δημιουργεί μέσα του το δικό του φαντασιακό Θεό, για να παρηγορηθεί προσωρινά. Αν είχαμε ανοικτά πνευματικά μάτια θα βλέπαμε ότι πλημμυρίζομαστε διαρκώς από το φως, την αλήθεια, τη ζωή και την αγάπη. Θα βλέπαμε στον εαυτό μας, στον κάθε συνάνθρωπο, σε όλη τη δημιουργία, την πανάγαθη παρουσία του Θεού, όπως και του αγαθού φύλακα αγγέλου μας. «*Ει ο Θεός υπέρ ημών, τις καθ' ημών;*» θα φωνάξει μεταξύ άλλων ο απόστολος Παύλος (Ρωμ. 8, 31). Είναι συγκλονιστικός ο λόγος επ' αυτού, του μεγάλου ασκητικού διδασκάλου οσίου Ισαάκ του Σύρου: «*Μην σε ταραξεί καθόλου -γράφει στον τρίτο λόγο του- ο λογισμός του φόβου... αλλά μάλλον πίστευε ότι έχεις φύλακα τον ίδιο τον Θεό που είναι μαζί σου, και την ακρίβεια γι' αυτό ας σε πληροφορήσει η φρόνησή σου, ότι συ με όλη τη δημιουργία είστε δούλοι ενός και του ιδίου δεσπότη, ο Οποίος με ένα μόνο νεύμα Του κινεί και σαλεύει, και ημερώνει και οικονομεί τα πάντα, και κανείς δούλος δεν μπορεί να βλάψει κανέναν από τους σύνδουλούς του χωρίς να το παραχωρήσει Εκείνος που προνοεί και κυβερνά τα πάντα... Καθότι ούτε οι δαίμονες ούτε τα βλαπτικά θηρία ούτε οι κακοί άνθρωποι μπορούν να εκπληρώσουν το κακό τους θέλημα για αφανισμό και απώλεια του άλλου, όταν δεν θέλει ο κυβερνών τα πάντα Θεός. Αλλά και όταν θέλει, δίνει και όρια σ' αυτό, κατά πόσο πρέπει να βλάψουν».*

Προϋπόθεση βεβαίως για τη χαρισματική αυτή πραγματικότητα: η πίστη στον Χριστό. Χωρίς αυτήν ο φόβος εξακολουθεί να σφραγίζει τη ζωή μας. Το απεκάλυψε ο ίδιος ο Χριστός ότι το αντίδοτο του φόβου είναι η πίστη. «*Μη φοβού, μόνον πίστευε*» (Μάρκ. 5, 36) λέει στον καθένα μας μέχρι σήμερα. «*Μη ταρασέσθω ημών η καρδιά μηδέ δειλιάτω. Πιστεύετε εις τον Θεόν και εις εμέ πιστεύετε*

» (Ιωάν. 14, 1 & 27β). Και εννοείται ότι η αληθινή πίστη συνυπάρχει πάντοτε με την αγάπη. «Πίστις δι' αγάπης ενεργουμένη» που λέει ο Απόστολος (Γαλ. 5, 6). Γι' αυτό και «φόβος ουκ έστιν εν τη αγάπη, αλλ' η τελεία αγάπη έξω βάλλει τον φόβον» (Α' Ιωάν. 4, 18).

Σεβασμιώτατε, υπάρχει κίνδυνος να εκπέσει η θεολογία σε ψευδοθεολογία;

Σεβ.: «Θεολογία είναι να ζούμε εν Θεώ και να έχουμε τον Θεό να ζει μέσα μας», έλεγε χαρακτηριστικά ο Γέροντας Σωφρόνιος. Η Θεολογία δεν διδάσκεται, δεν είναι ένα διανοητικό κατασκεύασμα, όσο μεγαλοφυές και αν είναι αυτό. Η Θεολογία βιώνεται, είναι μία εμπειρική κατάσταση του πνεύματός μας. Γίνεται το περιεχόμενο της προσευχής μας, αλλά και αναπτύσσεται, τροφοδοτείται από την προσευχή. Λένε οι Πατέρες ότι Θεολόγος είναι αυτός που προσεύχεται αληθινά, αλλά και πως αυτός που προσεύχεται αληθινά είναι αληθινός Θεολόγος.

Η Ορθόδοξη Παράδοση έχει δείξει ότι για να φθάσει κάποιος στην αληθινή, εμπειρική Θεολογία θα πρέπει να βιώσει το ησυχαστικό ασκητικό σχήμα: υπακοή-προσευχή-Θεολογία. Όπως έλεγε ο Γέροντας ΕφραίμΚατουνακιώτης, η υπακοή φέρνει την προσευχή και η προσευχή την Θεολογία ως εμπειρική κατάσταση. Ως βάση για την απόκτηση του χαρίσματος της Θεολογίας θεωρούσε την μακαρία υπακοή.

Η αληθινή Θεολογία είναι ο λόγος του Θεού, και προκύπτει από την ένωση του ανθρώπου με τον Θεό. Χωρίς την ένωση αυτή δεν έχει αντίκρισμα ο λόγος περί Θεού. Είναι σαν να μιλάς για μία πόλη την οποία δεν έχεις επισκεφθεί• δεν την γνωρίζεις εμπειρικά. Η Θεολογία ως διανοητική ενασχόληση, επεξεργασία συλλογισμών και εννοιών είναι πολύ υποδεέστερη από την Θεοπτία. Η Θεολογία τότε γίνεται στείρα, ψευδοθεολογία και μένει στα όρια της κτιστότητας, αγνοεί τη φανέρωση του ακτίστου μέσα στην κτίση και δεν συντελεί στην πραγματοποίηση της κοινωνίας με τον Θεό.

Έχουμε ανάγκη μίας μεταπατερικής«Θεολογίας»;

Σεβ.: Εδώ επιτρέψτε μου να αναφέρω τα λόγια του π. Γεωργίου Φλωρόφσκι, ο οποίος έχοντας υπόψη του αυτό που σήμερα ονομάζουμε «μεταπατερική Θεολογία» έκανε λόγο για επιστροφή στους Πατέρες, στις πατερικές σπουδές και στα πατερικά θεμέλια. Έγραφε χαρακτηριστικά: *«Η απομάκρυνση από τον Χριστιανικό Ελληνισμό δεν είναι καθόλου πρόοδος, αλλά οπισθοδρόμηση, επιστροφή πίσω στα αδιέξοδα και τις αμηχανίες του άλλου Ελληνισμού, εκείνου που δεν είχε μεταμορφωθεί και από τον οποίον δεν υπήρχε καμιά διέξοδος, παρά μόνο μέσω της πατερικής ολοκληρώσεως»*. Ο δε Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος στον χαιρετισμό του στο συνέδριο της Θεολογικής Ακαδημίας του Βόλου υπογράμμισε: *«Το μέλλον ανήκει εις μίαν αυθεντικήν πατερικήν θεολογίαν, πέραν από τον νεοπατερισμόν και τον μεταπατερισμόν, εις μίαν εκκλησιαστικήν θεολογίαν, η οποία ζωογονείται από την έντασιν μεταξύ του «ήδη» και του «όχι ακόμη» της Βασιλείας του Θεού»*. Ας μελετάμε, λοιπόν, τον ανεξάντλητο πνευματικό θησαυρό που μας κληροδότησαν οι θεοφόροι Πατέρες μας και αυτό αρκεί.

Μιλώντας για τον άνθρωπο και τις ανάγκες του, ποια είναι άποψη σας, Σεβασμιώτατε, για τον δεύτερο γάμο των κληρικών, π.χ. σε περίπτωση χηρείας; Θεωρείτε ότι θα μπορούσε να επιτραπεί υπό προϋποθέσεις;

Σεβ.: Ο δεύτερος γάμος των κληρικών είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα που η Εκκλησία μας Συνοδικώς πιστεύω ακράδαντα ότι πρέπει να αντιμετωπίσει με υπευθυνότητα και σοβαρότητα και, φυσικά, εάν τελικώς το αποδεχτεί, θα ορίσει τις προϋποθέσεις τελέσεώς του.

Είστε ικανοποιημένος από το επίπεδο των νέων κληρικών; Υπάρχει κάτι που χρειάζεται να αλλάξει στην επιλογή τους;

Σεβ.: Οι νέοι κληρικοί είναι το μέλλον και η ελπίδα της Εκκλησίας μας. Έχουν θερμό ενθουσιασμό, ιερό ζήλο, πίστη, μια αγνότητα ψυχής, απαραίτητα για να διακονήσουν το ποίμνιο. Εκείνο που χρειάζεται είναι να θεωρούν τον Επίσκοπο που τους χειροτόνησε Πνευματικό τους Πατέρα, να τον υπακούουν, να τον σέβονται, να επικοινωνούν μαζί Του για κάθε θέμα που αντιμετωπίζουν. Να εγκαταλείψουν τον επαγγελματισμό, να αγαπήσουν καρδιακά και να αποκτήσουν πνεύμα διακονίας και θυσίας για το ποίμνιό τους, αναλογιζόμενοι την ευθύνη για τις ψυχές που οδηγούν στη Βασιλεία του Θεού. Επίσης, να καταρτίζονται συνεχώς, να διαβάζουν την Αγία Γραφή και να μελετούν τους Πατέρες, ώστε να τροφοδοτούνται πνευματικά. Ο λόγος των Πατέρων ως αποτέλεσμα της εμπνεύσεως του Αγίου Πνεύματος είναι πάντοτε σύγχρονος και απαντάει σε προβλήματα της εποχής μας. Πρότυπό τους να είναι ο Επίσκοπός τους, ο οποίος πρέπει να είναι ουσιωδώς «εις τύπον και τόπον Χριστού», δηλαδή πραγματικός Πατέρας, εμπειρικός Διδάσκαλος, Αδελφός και Φίλος για τον κάθε κληρικό του, να θυσιάζεται καθημερινά, όπως ο Κύριος για την Εκκλησία.

Πόσο επηρεάζουν τα ηθικά παραπτώματα των ιερέων την προσέλευση των πιστών στην εκκλησιαστική σύναξη; Είναι προσωπολάτρεις οι πιστοί;

Σεβ.: Σαφώς και τα ηθικά παραπτώματα των κληρικών σκανδαλίζουν και επηρεάζουν τους πιστούς. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι και οι κληρικοί είναι άνθρωποι με αδυναμίες και προκλήσεις στη ζωή τους. Πάντοτε με συνέιχε η ιστορία από το Γεροντικόόπου ένας Επίσκοπος έπεσε σε μία μεγάλη αμαρτία. Την άλλη μέρα ήταν γιορτή. Πήγε λοιπόν στην εκκλησία που γιόρταζε, που πανηγύριζε, και ο πολύς λαός της Μητροπόλεως ήταν συγκεντρωμένος εκεί. Ανέβηκε στον άμβωνα, έβγαλε το ωμοφόριό του, το σύμβολο της αρχιεροσύνης, το άφησε κάτω και μπροστά σε όλους ομολόγησε το αμάρτημά του και κατέληξε:

- «Παραιτούμαι. Είμαι ανάξιος. Φεύγω. Δεν μπορώ. Τα παρατάω. Δεν είμαι άξιος πλέον να σας ποιμαίνω εγώ. Να διαλέξετε έναν καινούριο και να σας ποιμαίνει και να σας λειτουργεί και να σας κηρύττει και να σας εξομολογεί».

Και έκανε να κατέβει από τον άμβωνα και να φύγει, αλλά ο κόσμος

επαναστάτησε. Τον εμπόδισε. Τον συγκράτησε:

- *«Στάσου εκεί. Δεν σε αφήνουμε. Μείνε στη θέση σου. Και ας πέσει επάνω μας η αμαρτία σου. Εμείς σε θέλουμε για πατέρα, φώναξαν όλοι με μια φωνή»* είπε ο λαός.

Συγκινημένος ο Επίσκοπος από την αγάπη του λαού του είπε:

- *«Αν θέλετε να μείνω, αν και είμαι ανάξιος, τότε θα κάμετε ότι θα σας πω, διαφορετικά φεύγω».*»
- *«Θα κάνουμε»,* συμφώνησαν όλοι μαζί, *«ό,τι θέλεις, αρκεί να μείνεις».*
- *«Θα πάω και θα ξαπλώσω μπροστά στην πόρτα ανάσκελα και θα βγείτε όλοι και βγαίνοντας θα πατάτε πάνω στο στήθος μου. Και θα με φτύνετε. Και θα μου λέτε και «Θεός σχωρέστον». Τότε θα μείνω. Όλοι σας μέχρι ενός».*

Οι χριστιανοί για να μην τον χάσουν, λοιπόν, το έκαναν αυτό. Πατούσαν επάνω του. Όταν πέρασε και ο τελευταίος, ακούστηκε φωνή εξ ουρανού, την οποία άκουσε και ο Επίσκοπος και οι χριστιανοί: *«Διά την πολλήν του μετάνοια και ταπείνωση, συγχωρέθηκε η αμαρτία του».*

Από την άλλη πλευρά, η προσωπολατρία αποτελεί καρκίνωμα στο σώμα της Εκκλησίας. Χριστιανοί ζητωκραυγάζουν για τον δικό τους γέροντα, που έχει αποκτήσει φήμη και έχει γίνει άλλος ένας θρησκευτικός γκουρού, από τον οποίο οι πιστοί εξαρτώνται. Απαιτούν μία ακόμη εγγυημένη προφητεία που θα τους βγάλει από τον κοπιαστικό πνευματικό αγώνα. Ο πνευματικός λατρεύεται και δείχνει να απολαμβάνει τη δόξα των ανθρώπων. Καταφέρνει κάποιες φορές να εισβάλλει στην προσωπική ζωή των πιστών, απογυμνώνοντας την από την ελευθερία και τη διάκριση. Αυτό, όμως, δεν αποτελεί πνευματική πατρότητα, σύμφωνα με την παράδοση της Εκκλησίας μας.

Ο γνήσιος πνευματικός πατέρας οδηγεί την ψυχή στις αναγκαίες γνώσεις της πνευματικής ζωής, παρέχει υπόδειγμα ζωής, προσφέρει τη χάρη, που ενοποιεί και οδηγεί τον εξομολογούμενο στην ελευθερία. Γίνεται ένας «δότης» μέσα από την καρδιά του, από την προσευχή του, από τον πόθο του, από την παρουσία του, σ' αυτόν που επικρέμαται στο επιτραχήλιό του· γίνεται ο δότης του ίδιου του Θεού. Με αυτόν τον τρόπο, η υπακοή δεν είναι μια στυγνή και σιδερένια πειθαρχία, αλλά αντανάκλαση της αγάπης και της στοργής των συνενωμένων προσώπων γύρω από τον γέροντα, ένα ελεύθερο δόσιμο αγάπης και στοργής αυτού προς τα τέκνα του και των τέκνων του προς αυτόν.

Ο προτεστάντης θεολόγος Karl Barth είχε στο γραφείο του έναν πίνακα του

Grünwald. Ο πίνακας αυτός φέρει πάνω του ένα παράδοξο σημείο• τη θέση του μαθητή Ιωάννη στον Σταυρό έχει πάρει ο Ιωάννης ο Πρόδρομος. Είναι γνωστό πως ο Πρόδρομος με τη διδασκαλία του ανεδεικνυε το πρόσωπο του Μεσσία. Δεν άφηνε παρεξηγήσεις και δεν καλλιεργούσε κάποιο κίνημα οπαδών. Εκείνος μιλούσε για τον Μεσσία που θα γεννιόταν και θα λύτρωνε την ανθρωπότητα από την αμαρτία. Δεν κράτησε τίποτε για τον εαυτό του. Κήρυττε για τον Χριστό, ποτέ όμως δεν Τον αντικατέστησε. Στον πίνακα αυτό του Γερμανού αναγεννησιακού ζωγράφου, ο Πρόδρομος με το δάκτυλο του χεριού του δείχνει εμφαντικά τον Εσταυρωμένο. Στην Εκκλησία, κάποιες φορές, έχεις την αίσθηση πως προσωπεία σφετερίζονται το πρόσωπο του Εσταυρωμένου. Όχι όμως τη θέση Του. Βλέπετε, η θέση Του είναι άβολη. Το πρόσωπο Του όμως;

Πιστεύετε ότι ο χώρος της Εκκλησίας χρειάζεται εξυγίανση;

Σεβ.: Η Εκκλησία δεν είναι Υπουργείο ούτε ανθρώπινος Οργανισμός ή επιχείρηση, ώστε να χρειάζεται εξυγίανση. Ο Χριστός είναι το εχέγγυο και ο θεμέλιος λίθος της Εκκλησίας. Εκείνος με τη θυσιαστική, σταυρική Του αγάπη οδηγεί το πλήρωμα της Εκκλησίας Του στη Βασιλεία του Θεού, ανακαινίζοντάς το αενάως διὰ του τιμίου Σώματος και Αίματός του, με μοναδικό και ανεπανάληπτο τρόπο. Η Εκκλησία είναι Εκκλησία αμαρτωλών εντός της οποίας αναγεννώνται και θεραπεύονται οι αμαρτωλοί, δηλαδή όλοι εμείς, με την χάρη του Κυρίου.

Υπάρχει κάτι που σας ενοχλεί στην Εκκλησία;

Σεβ.: Τι να μας ενοχλεί άραγε όταν είμαστε συνειδητά μέλη της Εκκλησίας; Όταν αφηνόμαστε στο θέλημα και τη χάρη του Χριστού; Ενοχλείται μόνο εκείνος που θέλει, όπως ο Φαρισαίος, να δικαιώσει τον εαυτό του και βλέπει όλους τους άλλους ως τελώνες και αμαρτωλούς. Στην Εκκλησία, ο άνθρωπος, ο χαριτωμένος από το Θεό, είναι εκείνος που δίδει ελπίδα, παρηγοριά και ειρήνη στις ψυχές των ανθρώπων. Οι Γεροντάδες μας έβλεπαν σε όλα την ομορφιά και τον λόγο του Θεού. Ο Άγιος Πορφύριος, για παράδειγμα, εύρισκε πάντοτε έναν καλό λόγο για να πει. Μέσα από το χειρότερο πράγμα εκείνος έβγαζε την ομορφιά. Η Εκκλησία μας, λοιπόν, κάνει αυτό το πράγμα. Παίρνει την ασχήμια και την κάνει ομορφιά. Παίρνει την αμαρτία, χωρίς να ενοχλείται ή να θορυβείται, και την κάνει προωθητική δύναμη για το Θεό. Παίρνει την κοπριά μας, όπως έλεγε ο άγιος Παΐσιος, και την μετατρέπει σε γόνιμο έδαφος για να ανθίσει το λουλούδι.

Σεβασμιώτατε, σας ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σας, την υπομονή σας, αλλά και την προθυμία με την οποία δεχτήκατε να συνομιλήσουμε. Την ευλογία σας!

Σεβ.: Και εγώ να σας ευχαριστήσω για την τιμή που μου κάνατε. Εύχομαι η

Παναγία μας, να προστατεύει τον λαό μας και να ευλογεί κάθε άνθρωπο.

<https://bit.ly/3dYV3XV>